

Odnos državljanov in državljanek do uvedbe evra v Sloveniji

(I.)

Pripravila: Ninamedia d.o.o.
Naročnik: Banka Slovenije

Ljubljana, junij 2006

1. POVZETEK

- Raziskava je pokazala, da ima skoraj devet desetih anketiranih glede uvedbe evra v Sloveniji dovolj informacij, enak delež anketiranih pa ve tudi za datum uvedbe evra.
- Več kot polovica anketirancev informacije o uvedbi evra dobi na televiziji, sledijo tiskani mediji, različne zloženke, znanci in prijatelji ter radio, ki vsi skupaj k informiranosti ne prispevajo toliko kot TV. Internetne strani kot poglavitni vir informacij o evru navajajo le redki, odprta telefonska linija evrofon pa je praktično povsem neznana oziroma je anketiranci ne uporabljajo. Televizija je tudi najustreznejša oblika informiranja za več kot polovico anketiranih, sledijo časopisi, radio in publikacije. Informacije prek interneta si želi malenkost več anketirancev kot jih dejansko uporablja prek tega medija. Nasploh je slika »želja« precej podobna dejanskim razmeram.
- Največ anketirancev si želi dodatnih informacij o ukrepih proti neupravičenim podražitvam, tečaju menjave med tolarjem in evrom in pravilih zaokroževanja. Tri četrtine anketirancev niso znale navesti nobenega zaščitnega elementa evro bankovcev. Dobra tretjina anketirancev je izjavila, da ne vedo, koliko časa bo mogoča brezplačna menjava tolarjev v evre v bankah in hranilnicah, ostali pa so navajali precej pisane, praviloma netočne termine.
- Največ anketirancev ob uvedbi evra skrbi morebitni dvig cen in nepravilno zaokroževanje ter zmanjšanje kupne moči. Tretjina anketirancev je mnenja, da bo uvedba evra zanje osebno pozitivna, četrtina je nasprotnega mnenja.
- Evro bankovce in kovance pozna več kot osem desetih anketirancev, do sedaj jih je uporabljalo skoraj devet desetih. Pri naštevanju apoenov evro bankovcev je največ anketirancev navedlo 100 evrov (čez 80,0 %), najmanj navedb smo zabeležili pri bankovcu za 200 evrov (skoraj polovico manj).

Na splošno bi lahko ocenili, da je pol leta pred uvedbo evra stanje glede poznavanja, splošne informiranosti in pričakovanj prebivalstva, zadovoljivo. Nekoliko slabše poznavanje razmer beležimo pri določenih sociodemografskih kategorijah (najmlajši in najstarejši, manj izobraženi in prebivalci podeželja). Televizija je najbolj pogost in tudi najbolj zaželen informacijski kanal o tej problematiki.

KAZALO

1. POVZETEK **2**

2. UVOD **4**

3. JAVNOMNENJSKA ANKETA **5**

4. PRILOGA **17**

2. UVOD

Slovenija bo v začetku leta 2007 uvedla evro kot zakonito plačilno sredstvo. V Banki Slovenije so se v ta namen odločili izvesti tri javnomnenjske ankete, s katerimi želijo ugotoviti odnos državljanov in državljanek do tega dogodka, percepcijo in podporo uvedbi enotne valute, pričakovanja in bojazni glede uvedbe evra, raven poznavanja denarja, informiranost in ugotavljanje možnih kanalov za informiranje.

Prvo anketo o odnosu državljanov in državljanek do uvedbe evra v Sloveniji smo v agenciji Ninamedia izvedli med 19. in 22. junijem 2006. Anketiranje je potekalo telefonsko, po metodi računalniško podprtega telefonskega anketiranja. Iz računalniškega seznama smo poklicali 4605 naključno izbranih telefonskih naročnikov, 1348 v času anketiranja ni bilo dosegljivih, 1682 ni želelo sodelovati v anketi, 575 pa ni ustrezalo vzorčnim določilom. Anketiranih je bilo 1000 oseb.

V raziskavi smo uporabili dvostopenjski naključni vzorec. Osnova vzorčenja je bil univerzalni telefonski imenik, iz katerega so bila naključno izbrana gospodinjstva (pri čemer smo upoštevali prostorsko razpršenost glede na slovenske statistične regije) in znotraj njih naključno izbrani anketiranci po metodi zadnjega rojstnega dne. Vzorec je za Slovenijo reprezentativen po spolu, starosti, izobrazbi in statističnih regijah.

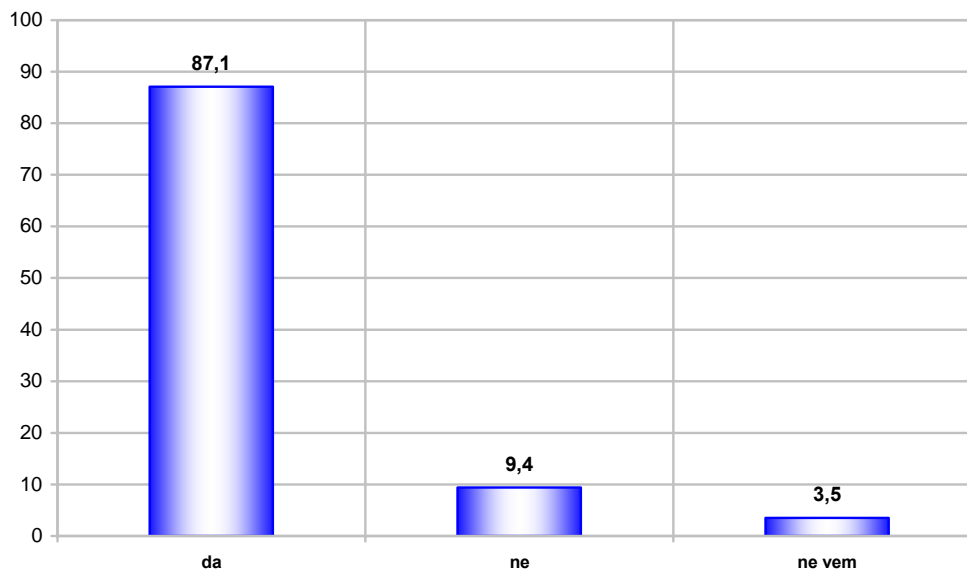
Anketiranje smo izvajali v telefonskem studiu Ninamedie, po metodi CATI. Obdelava podatkov pa je bila izvedena na programski opremi SPSS, verzija 9.0.

3. JAVNOMNENJSKA ANKETA

V nadaljevanju predstavljamo rezultate statistične analize podatkov iz I. javnomnenjske ankete. Rezultate smo predstavili z razpredelnicami frekvenčne porazdelitve po posameznih vprašanjih, grafično upodobitvijo in povezanostjo posameznih vprašanj po sociodemografskih značilnostih anketirancev oz. gospodinjstev.

Ali imate glede uvedbe evra v Sloveniji dovolj informacij?

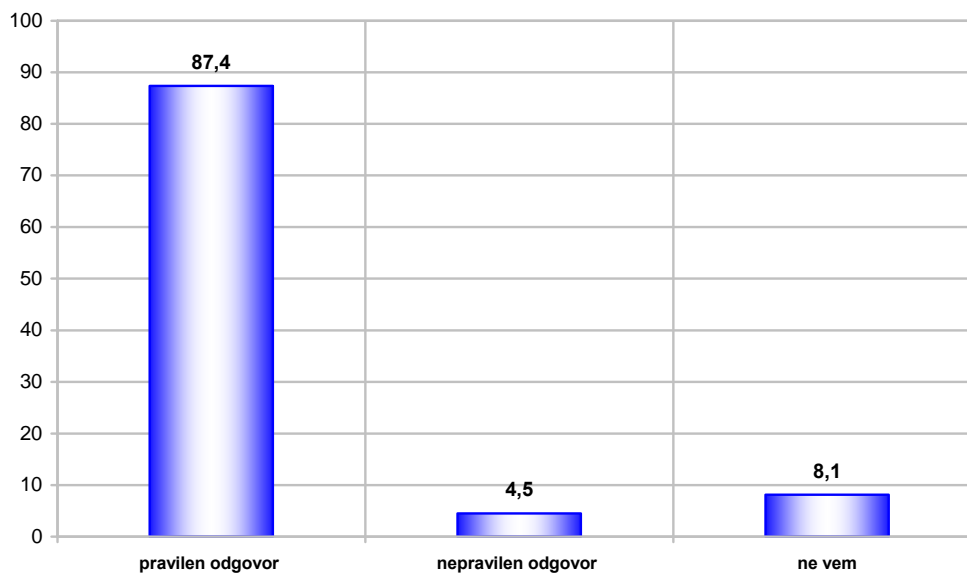
	%
da	87,1
ne	9,4
ne vem	3,5

Skoraj devet desetih anketiranih (87,1 %) je izjavilo, da imajo glede uvedbe evra v Sloveniji dovolj informacij. Med redkimi, ki trdijo, da nimajo dovolj informacij, prevladujejo ženske, najmlajši in najstarejši anketiranci, osnovno šolsko izobraženi (16,1 %), brezposelni (19,1 %) ter študentje, prebivalci podeželja in Dolenjci.

Ali nam lahko navedete datum uvedbe evra v Sloveniji?

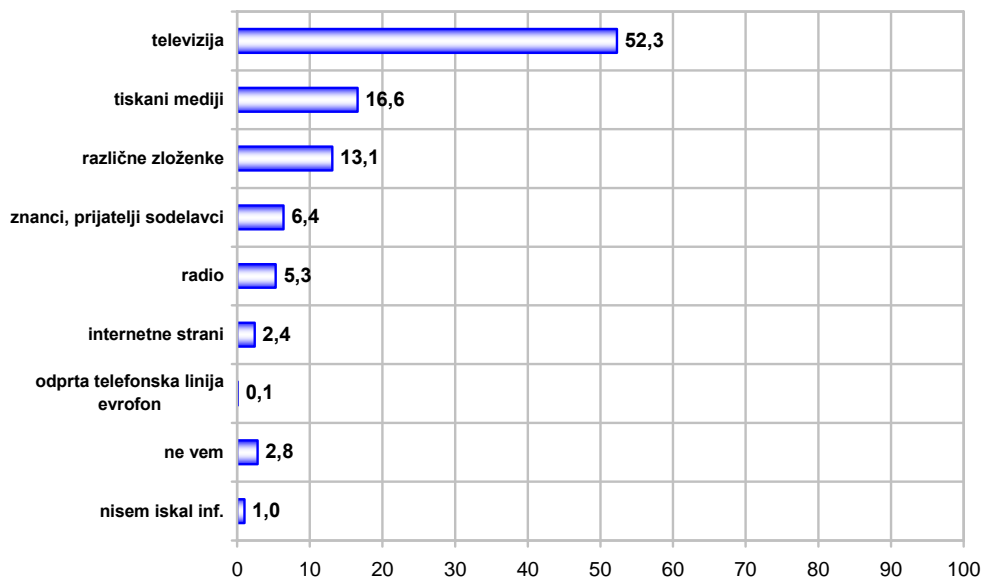
	%
pravilen odgovor (1. januar 2007)	87,4
nepravilen odgovor	4,5
ne vem	8,1

Tudi datum uvedbe evra v Sloveniji pozna skoraj devet desetih anketiranih (87,4 %), 4,5 % je navedlo napačen datum, 8,1 % pa ne pozna datuma. Slednjih je še največ med ženskami, najmlajšimi in najstarejšimi, osnovno šolsko izobraženimi (16,8 %), dijaki in študenti (15,3 %), prebivalci podeželja in mariborskega dela Štajerske.

Kje ste dobili največ informacij o uvedbi evra?

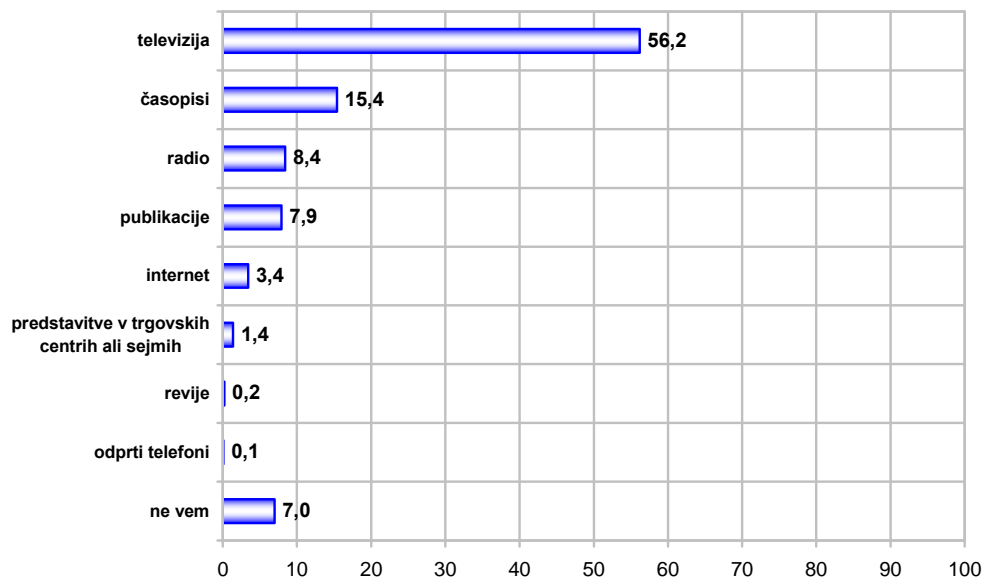
	%
televizija	52,3
tiskani mediji	16,6
različne zloženke	13,1
znanci, prijatelji sodelavci	6,4
radio	5,3
internetne strani	2,4
odprta telefonska linija evrofon	0,1
ne vem	2,8
nisem iskal/dobil informacij	1,0

Največ anketirancev informacije o uvedbi evra dobi na televiziji (52,3 %), sledijo tiskani mediji (16,6 %), različne zloženke (13,1 %), znanci in prijatelji (6,4 %) ter radio (5,3 %). Internetne strani kot poglavitni vir informacij o evru navajajo le redki (2,4 %), odprta telefonska linija evrofon pa je praktično povsem neznan, oziroma je anketiranci ne uporabljajo. Televizijo kot poglavitni vir informacij navaja največ anketirancev v starostni skupini od 46 do 60 let, osnovno šolsko izobraženih, nezaposlenih, prebivalcev večjih mest in Dolenjcev.

Katera je po vašem mnenju najustreznejša oblika informiranja?

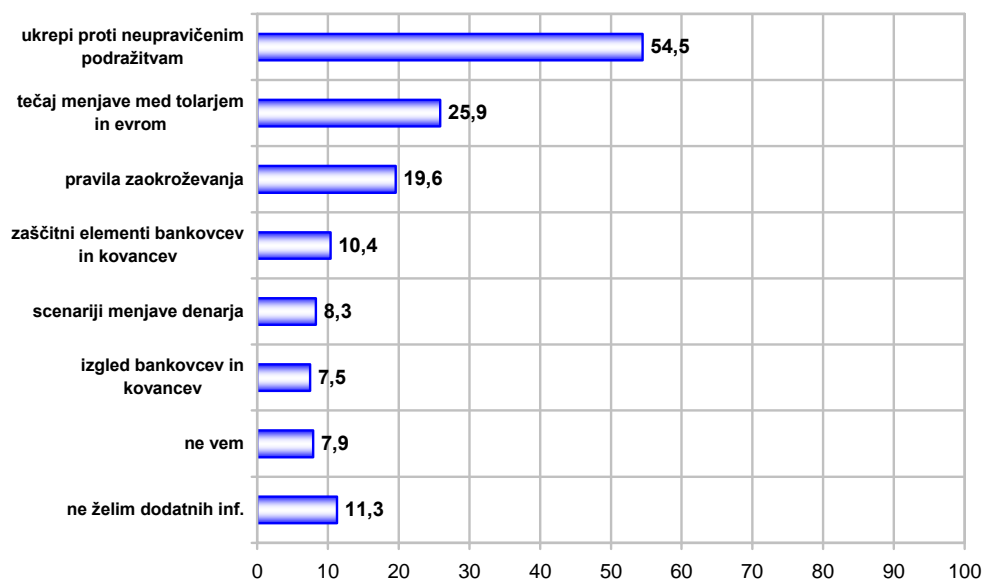
	%
televizija	56,2
časopisi	15,4
radio	8,4
publikacije	7,9
internet	3,4
predstavitve v trgovskih centrih ali sejmih	1,4
revije	0,2
odprti telefoni	0,1
ne vem	7,0

Televizija je najustreznejša oblika informiranja za 56,2 % anketiranih, sledijo časopisi (15,4 %), radio (8,4 %) in publikacije (7,9 %). Informacij prek interneta si želi malenkost več anketirancev (3,4 %) kot jih dejansko uporablja prek tega medija. Nasploh je slika »želja« precej podobna dejanskim razmeram, primerjava dejanskega stanja z želenim pa nam kaže, da velika večina tistih, ki se informirajo prek televizije, to tudi dejansko želi (nad 73 %).

O katerih od naštetih vsebin bi želeli biti podrobneje in/ali več informirani? (Dva možna odgovora.)

	%
ukrepi proti neupravičenim podražitvam	54,5
tečaj menjave med tolarjem in evrom	25,9
pravila zaokroževanja	19,6
zaščitni elementi bankovcev in kovancev	10,4
scenariji menjave denarja	8,3
izgled bankovcev in kovancev	7,5
ne vem	7,9
ne želim dodatnih informacij	11,3

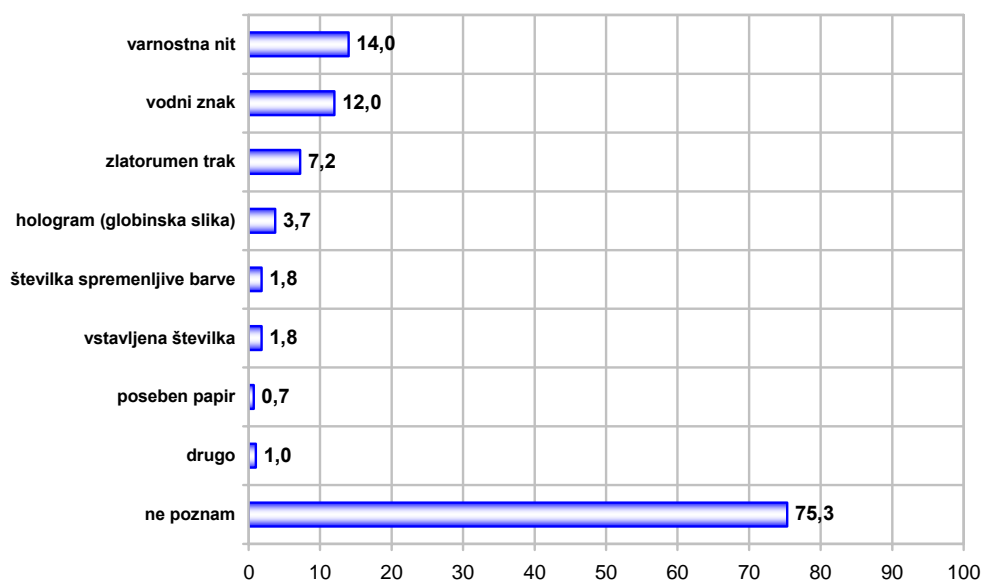

Anketiranci si želijo več informacij o ukrepih proti neupravičenim podražitvam (54,5 %), tečaju menjave med tolarjem in evrom (25,9 %) in pravilih zaokroževanja (19,6 %). Dobra desetina želi biti bolj obveščena o zaščitnih elementih bankovcev in kovancev, malenkost manj (8,3 %) pa si želi boljše poznati scenarije menjave denarja. O izgledu bankovcev in kovancev bi si želelo dodatnih informacij 7,5 % anketiranih. Več informacij o ukrepih proti neupravičenim podražitvam si želi največ žensk, pripadnikov srednje generacije, srednje šolsko izobraženih, zaposlenih, prebivalcev največjih mest, Gorenjcev in anketirancev, ki se informirajo prek televizije in iz tiskanih medijev.

Ali lahko naštejete zaščitne elemente evro bankovcev? (5 možnih odgovorov.)

	%
varnostna nit	14,0
vodni znak	12,0
zlatorumen trak	7,2
hologram (globinska slika)	3,7
vstavljena številka	1,8
številka spremenljive barve	1,8
poseben papir	0,7
drugo *	1,0
ne poznam nobenega	75,3

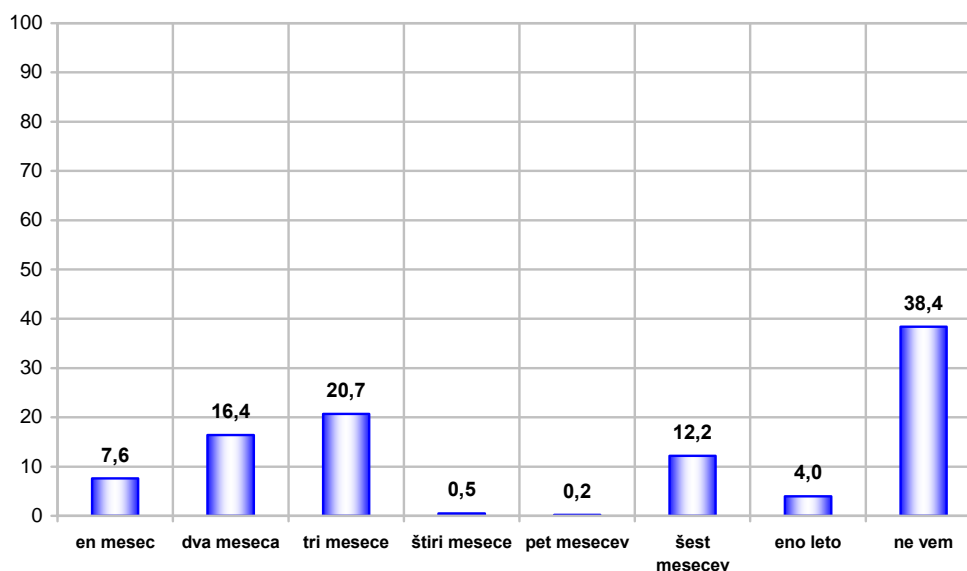
* Pod drugo so anketiranci navedli: aparature za preverjanje, izdelava, knežji stol, lipicanci, nazobčan rob, obrnjena številka, otip, razločnost, velikost, teža in velikost kovancev.

Tri četrtine anketirancev niso znale navesti nobenega zaščitnega elementa evro bankovcev, ostali pa so v največjem številu navedli varnostno nit (14,0 %), vodni žig (12,0 %) in zlatorumen trak (7,2 %).

Ali lahko poveste, koliko časa bo mogoča brezplačna menjava tolarjev v evre v bankah in hranilnicah? (Odprto vprašanje.)

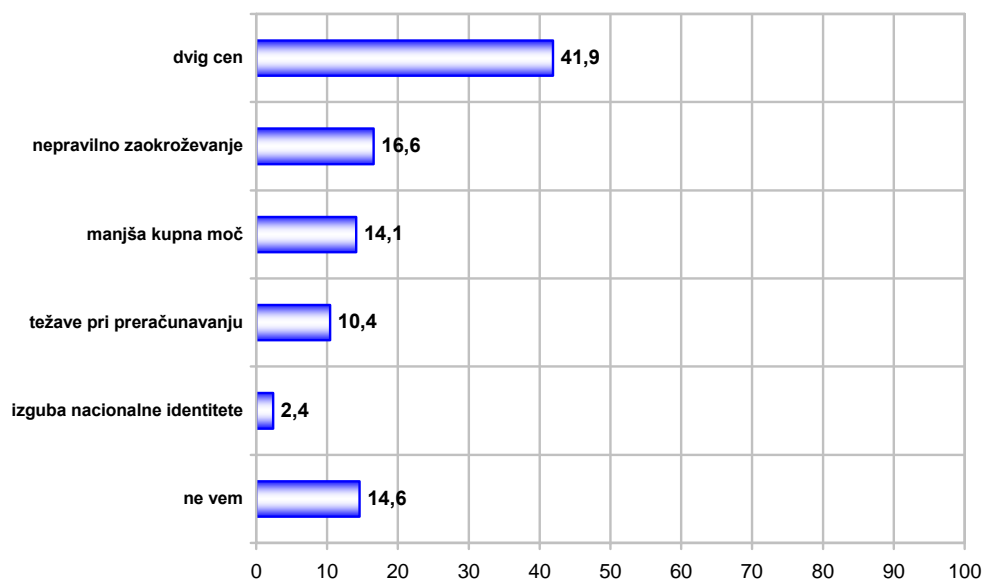
	%
en mesec	7,6
dva meseca	16,4
tri mesece	20,7
štiri mesece	0,5
pet mesecev	0,2
šest mesecev	12,2
eno leto	4,0
ne vem	38,4

Dobra tretjina anketirancev (38,4 %) je izjavila, da ne vedo, koliko časa bo mogoča brezplačna menjava tolarjev v evre v bankah in hranilnicah, ostali pa so navajali precej pisane termine. Petina (20,7 %) je mnenja, da je ta rok tri mesece, 16,4 % jih meni, da gre za dva meseca, 7,6 % pa za en mesec. Dobra desetina (12,2 %) je izbrala rok šestih mesecev, eno leto pa 4,0 %.

Kaj vas najbolj skrbi ob uvedbi evra?

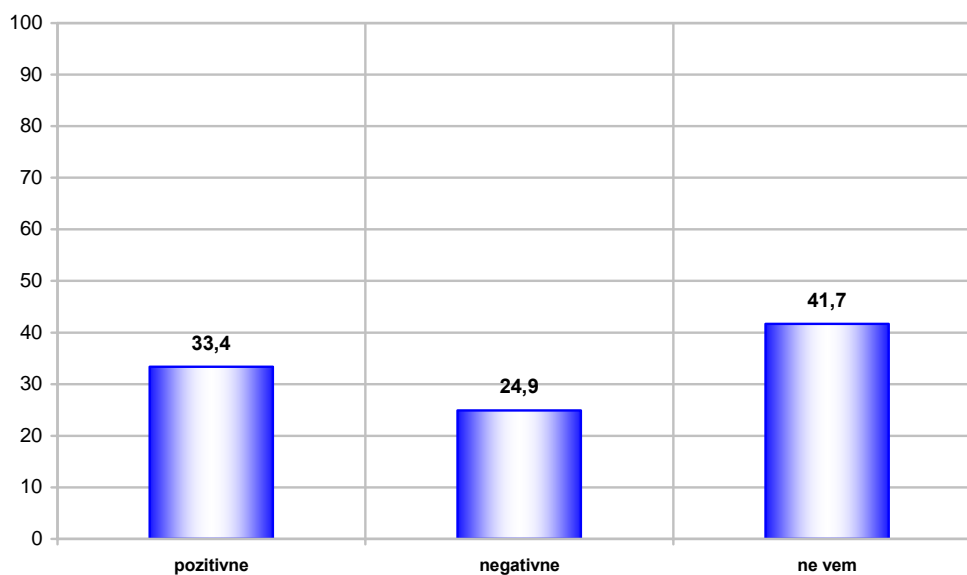
	%
dvig cen	41,9
nepravilno zaokroževanje	16,6
manjša kupna moč	14,1
težave pri preračunavanju	10,4
izguba nacionalne identitete	2,4
ne vem	14,6

Največ anketirancev ob uvedbi evra skrbi morebitni dvig cen (41,9 %), sledi nepravilno zaokroževanje (16,6 %), ter manjša kupna moč (14,1 %) in težave pr preračunavanju (10,4 %). Dvig cen skrbi najbolj ženske, mlajše anketirance, najbolj izobražene ter dijake in študente.

Ali bo imela uvedba evra za vas osebno pozitivne ali negativne posledice?

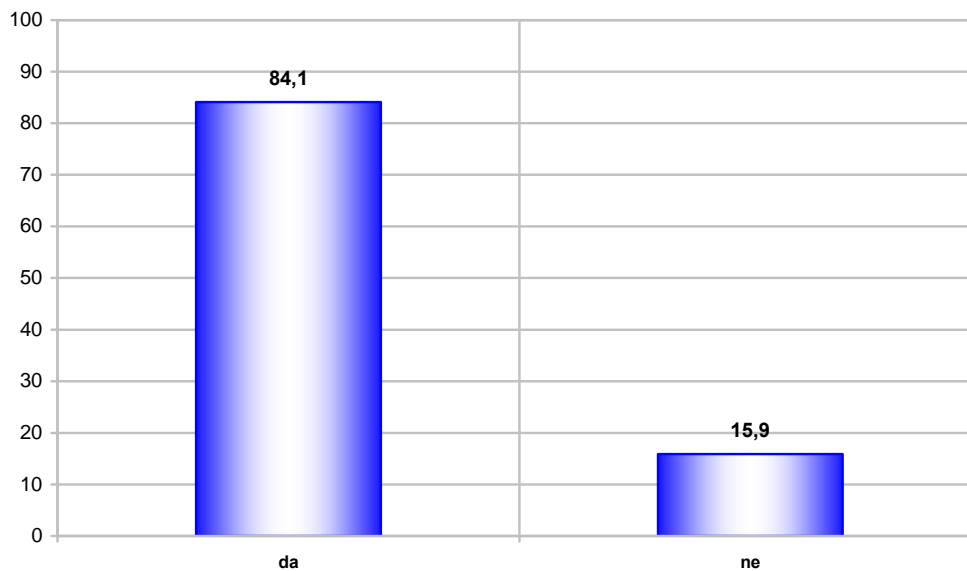
	%
pozitivne	33,4
negativne	24,9
ne vem	41,7

Tretjina anketirancev je mnenja, da bo uvedba evra zanje osebno pozitivna, četrtna je nasprotnega mnenja, 41,7 % anketiranih pa se glede tega ni moglo opredeliti. Negativne učinke evra pričakuje največ žensk, najmlajših anketirancev, osnovno šolsko izobraženih, dijakov in študentov, prebivalcev manjših krajev in anketirancev, ki nimajo dovolj informacij o uvedbi evra.

Ali poznate evro bankovce in kovance?

	%
da	84,1
ne	15,9

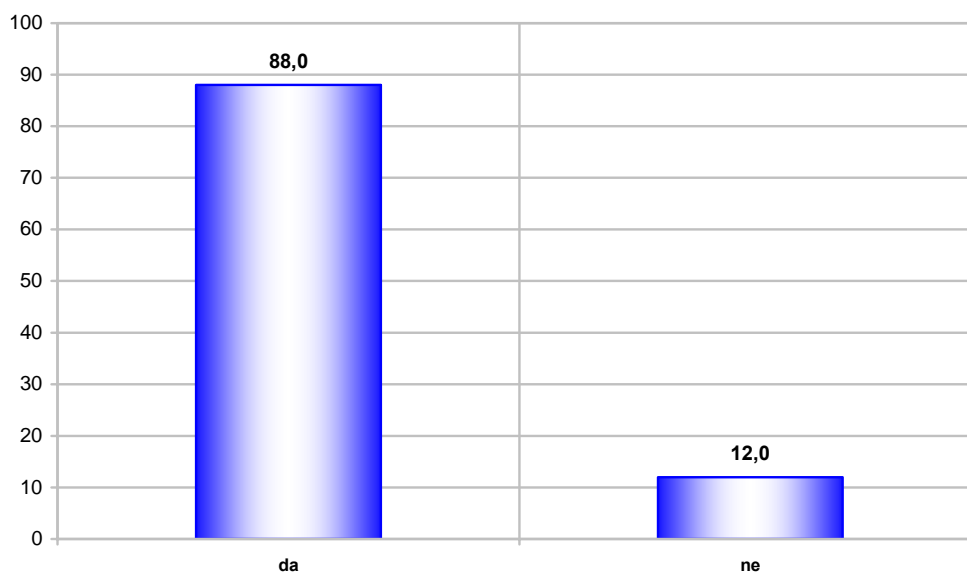

Evro bankovce in kovance pozna 84,1 % anketirancev. Med tistimi, ki jih ne poznajo, je največ žensk, najstarejših, manj izobraženih, nezaposlenih in upokojencev, prebivalcev podeželja in celjskega dela Štajerske ter anketirancev, ki niso dovolj informirani o uvedbi evra.

(Odgovarjajo tisti, ki evro bankovce in kovance že poznajo.)

Ali ste že uporabljali evro bankovce in kovance?

	%
da	88,0
ne	12,0

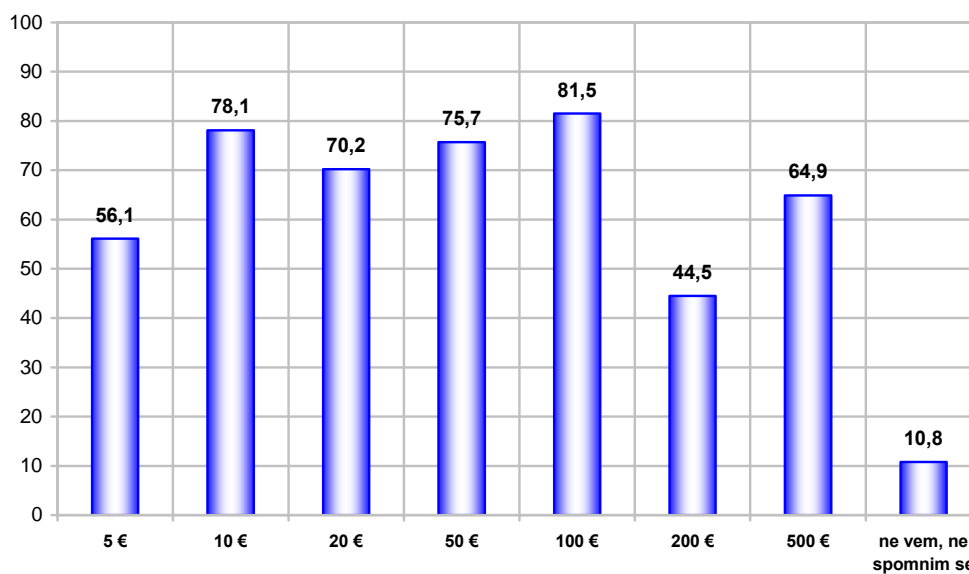

Evro bankovce in kovance je do sedaj že uporabljalo 88,0 % anketirancev. Med tistimi, ki jih niso uporabljali, je nekoliko več najstarejših, manj izobraženih, upokojencev, prebivalcev podeželja ter celjskega dela Štajerske.

(Odgovarjajo tisti, ki evro bankovce in kovance že poznajo.)

Ali lahko naštejete apoene (vrednosti) bankovcev?

	%
5 €	56,1
10 €	78,1
20 €	70,2
50 €	75,7
100 €	81,5
200 €	44,5
500 €	64,9
ne vem, ne spomnim se	10,8

Pri naštevanju apoenov evro bankovcev je največ anketirancev navedlo bankovec za 100 evrov (81,5 %), sledijo bankovci za 10 evrov (78,1 %), 50 evrov (75,7 %) in 20 evrov (70,7 %). Najmanj navedb smo zabeležili pri bankovcu za 200 evrov (44,5 %) in 5 evrov (56,1 %). Desetina anketiranih ni znala naštetati nobenega apoena.

